

ΜΑΚΗΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΜΕΤΟΙΧΙΜΙΘ

Η
ΣΚΟΝΗ
ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
ΟΤΑΝ
ΓΚΡΕΜΙΖΕΤΑΙ

ΜΕΡΟΣ Α'

ΤΟ ΜΑΚΡΥ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΑΠΕΡΑΝΤΗ ΝΥΧΤΑ

*«When the lambs is lost in the mountain, he said.
They is cry. Sometime come the mother.
Sometime the wolf».*

CORMAC MCCARTHY,
Blood Meridian,
or the Evening Redness in the West

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΕΜΠΙΑΙΝΕ ασυγκράτητο, μα εμείς είχαμε μάτια μόνο για τον πόλεμο. Ο αέρας λίκνιζε τις κορφές των πεύκων και κατέβαινε ζεστός από τα βουνά. Τα σπουργίτια πετάγονταν ξαφνικά από κλαδί σε κλαδί κι οι απόκρημνες οροσειρές έπλεαν στο σκούρο γαλάζιο του ουρανού. Τέτοιες μέρες στο Φλάμπουρο κυμάτιζαν στον κάμπο τα κίτρινα στάχυα κι έγερναν ικετευτικά στο χωράφι από τον άνεμο. Ο θέρος είχε αρχίσει.

Χαράματα στις είκοσι μία του Ιούνη είχαμε πατήσει την Αλατόπετρα. Με την ανατολή, και καθώς η μικρότερη νύχτα του δίσεχτου εκείνου χρόνου διαλυόταν στην κονταυγή, σκαρφαλώσαμε στην Γκούντα Τρύπα. Στάθηκα όρθιος πάνω στο τουφέκι και κοίταξα με δέος τον πανύψηλο άντρα με το παχύ μουστάκι και τα γένια. Σαν άγαλμα ορθωνόταν περήφανος με τα σταυρωτά φισεκλίκια μπροστά στην ομάδα. Στο σβέρκο τα κατσαρά μαλλιά του έκαναν δίπλες γύρω από τον φαλακρό θόλο του κρανίου. Ήταν η πρώτη φορά που άκουγα το όνομα του ανθρώπου κι ένιωσα το γερό σφίξιμο του χεριού του.

Ο καπετάνιος άφησε το Στάγιερ να γλιστρήσει με γδούπο στο χώμα. Σήκωσε την παλάμη αντήλιο και έριξε το βλέμμα

μακριά. Ερημιά μέχρι εκεί που έφτανε το μάτι. Βορειοδυτικά, στα υψώματα του Προφήτη Ηλία, έπεφταν ανάριες τουφεκικές. Στο βάθος του ορίζοντα τα σκόρπια σύννεφα κύκλωναν τις καταπράσινες βουνοκορφές. Άφησε τον Διομήδη στο παρατηρητήριο και κουνιάσαμε στο βάθος της σπηλιάς.

Ξεθεωμένοι έγειραν όλοι κάτω από τη ρίζα του βράχου. Βολεύτηκα μπροστά στα σακίδια της ομάδας. Ένας παράξενος άντρας –το πεσί του γυάλιζε από τον ιδρώτα– έπαιζε στα χέρια ένα πολυβόλο. Με κοίταξε κατάματα.

«Σκαμπάζεις από όπλα;» με ρώτησε και στο στόμα του φάνηκαν δυο χαλασμένα δόντια.

«Λίγα πράγματα. Αλλά μαθαίνω γρήγορα» είπα ντροπαλά.

«Τούτο δω είναι το Μπρεν» είπε. Άπλωσε με το χέρι το δίποδο που είχε για να ακουμπάει στο έδαφος και το ξανάκλεισε. «Θερίζει κορμιά» ξανάπε. «Εκατόν είκοσι βολές το λεπτό».

Το 'πιασε από το χερούλι. Το ακούμπησε στο βράχο και ξάπλωσε νυσταγμένος στο αριστερό του μπράτσο. Έγεια κι εγώ στο πλευρό πάνω στο σακίδιο. Ύστερα από ώρα σήκωσα το κεφάλι και ξανακοίταξα με τρόπο. Ο καπετάνιος κοιμόταν ανάσκελα με ένα πιστόλι Παραμπέλουμ στη ζώνη. Το πελώριο στήθος του ανεβοκατέβαινε ξεφυσώντας.

Σαν έμασε η μέρα, ζαλωθήκαμε τα όπλα. Το σούρουπο πιάσαμε το χαραγμένο από τα ζώα μονοπάτι και τραβήξαμε νοτιοανατολικά. Επόμενος στόχος η κορφή της Αετομηλιάς. Πήραμε πέντε μέτρα απόσταση και πέσαμε στην απότομη κατηφοριά.

Όπως τα ζαγάρια στον ντορό, βάλαμε το κεφάλι κάτω και

βαδίζαμε μεσοπλαγίς. Σταματάγαμε. Κρατάγαμε την ανάσα και αφουγκραζόμασταν να πιάσουμε τις φωνές του εχθρού που χτένιζε την περιοχή. Δεν ακουγόταν ψυχή. Κάπου κάπου γλιστροπατάγαμε. Τα τρόχαλα κύλαγαν στην κατηφοριά κι έπεφταν με πάταγο στα γκρέμουρα. Ο καπετάνιος γύριζε απότομα το κεφάλι σε μια σιωπηλή επίπληξη.

Αμα ξεφεγγάρωσε, άρχισαν να αχνοφαίνονται τα πατήματα. Μέσα στην ησυχία της νύχτας ακουγόταν μόνο το τριξιμο από τις αρβύλες. Τα παπούρια χτύπαγαν ρυθμικά κρεμασμένα στο ζωστήρα. Ο κίτρινος δίσκος της σελήνης κρεμόταν στην κορφή της Αετομηλιάς και πάνω από τους γκριζους όγκους των κορυφογραμμών έλαμπαν μυριάδες αστέρια.

Κατηφορίσαμε ανατολικά στο Μεγάλο Ρέμα του Κρουονερίτη. Μπροστά μας ο καπετάνιος αμίλητος και πίσω του αράδα οι μαύρες φιγούρες της ομάδας. Ακολουθούσα τελευταίος με τα μάτια ορθάνοιχτα κι είχα γίνει ένα με το σκοτάδι. Κάποια στιγμή έγινε αντικατάσταση και μου 'δωσαν το οπλοπολυβόλο του παράξενου άντρα, που τον έλεγαν Μηνά. Ασήκωτο. Το κορμί μου είχε μουσκέψει στον ιδρώτα. Έτρεχα να τους φτάσω, μα δε μου έδινε κανείς σημασία. Δε μ' ένοιαζε όμως. Ήθελα να φαίνομαι άντρας, σαν κι αυτούς.

Εκεί που έσβηνε το δάσος άρχισαν οι πυκνοί θάμνοι και τα λευκάδια. Από μακριά ακούστηκε να κελαρύζει τρεχούμενο νερό. Είχε γανιάσει η ψυχή μου από τη δίψα. Κάναμε μια στάση. Σκύσαμε στα γόνατα. Ήπιαμε λάιμαργα με τις χούφτες και γεμίσαμε τα παπούρια. Στρωθήκαμε όλοι στο χώμα να ξανασάνουμε κι ακουμπήσαμε το βάρος στον κορμό ενός θεόρατου πλάτανου. Στον σκοτεινό ουράνιο θόλο η Μεγάλη Άρ-

κτος και πιο πέρα εκείνο το ανάποδο Μ από τον αστερισμό της Κασσιόπης. Άλλαξα το Μπρεν με τον Μηνά και πήρα πάλι το τουφέκι μου.

Σαν περάσαμε το ρέμα, σταθήκαμε απότομα. Στη ρίζα μιας ψηλής λεύκας ένας ανεξιχνίαστος σκοτεινός όγκος μάς έκοβε το δρόμο. Άμα ζυγώσαμε, διακρίναμε το διαλυμένο σκέλεθρο ενός μουλαριού. Δίπλα του σωριασμένα τα λιανοκόκαλα του αναβάτη και χωνεμένη καβαλίνα. Το κρανίο του γυάλιζε στο φεγγαρόφωτο. Εκείνος που τον λέγαν Κοκκινοτρίχη περνώντας δίπλα του του 'ριξε μια κλοτσιά και κύλησε στα χορτάρια. «Βρομάει ο μακαρίτης» είπε χασκογελώντας και κλείσαμε τη μύτη από την αποπνικτική δυσοσμία της λιωμένης σάρκας. Συνεχίσαμε σιωπηλοί. Αφήσαμε το μονοπάτι δίπλα στη ρεματιά και πήραμε την ανηφοριά.

Αναρράχη. Δίστρατο. Ανήλιο. Περιβόλι. Αλατόπετρα. Μακριά στο βάθος μαύριζαν οι βουνοπλαγιές της Αετομηλιάς. Η μικρή ομάδα των ανταρτών ανέβαινε αγκομαχώντας όλη νύχτα, ανάμεσα στις δασωμένες πλαγιές και τα ψηλόκορμα πεύκα. Μετά την Κομμένη Πέτρα το τοπίο άλλαζε. Όσο προχωρούσαν γινόταν γυμνό. Σπαρμένο μαύρα λιθάρια και κοντά πουνάρια.

Η αυγή τούς βρήκε να καβατζάρουν τη βραχωμένη κορφή της Αετομηλιάς και να ξεφυσάνε από την κούραση. Ο καπετάν Μάρκος σταμάτησε πρώτος. Ούτε φωνή ούτε σάλαγος. Στην ανατολή ξεφύτρωνε κατακόκκινος ο δίσκος του ήλιου. Έβαφε με αίμα τις κορφές σε όλη τη γραμμή του ορίζοντα, που απλώνονταν μέχρι τα πέρατα της δημιουργίας. Μέσα στην πρωινή διαύγεια στάθηκαν όλοι με τα τουφέκια στον ώμο, σαν σιω-

πηλός θίασος στη σκηνή. Ο καπετάνιος κοίταξε ολόγυρα. Σήκωσε το κεφάλι σαν να οσμιζόταν απειλή και προσπαθούσε να διαβάσει την αινιγματική γλώσσα της γης. Η ορεινή σκηνογραφία, με τους κινδύνους που ενέδρευαν, έμοιαζε για τους πρωταγωνιστές της δαιμονικής αυτής εποχής σαν το ματοβαμμένο θυσιαστήριο ενός πανάρχαιου δράματος.

Πέσαμε στην κατηφοριά. Στα μισά της φαλακρής πλαγιάς, από την κούραση, οι γυναίκες δεν μπόραγαν να μαζέψουν τα πόδια. Σταματήσαμε σε μια μεγάλη πέτρα. Ξεφορτωθήκαμε του γυλιούς και σωριαστήκαμε με την πλάτη στο χώμα.

Δεν προλάβαμε να ξανασάνουμε. Χαζολογάγαμε. Εκείνος με τα τεράστια μαύρα μάτια που τον έλεγαν Ζιώρα είχε βγάλει το δίκωχο κι απ' τα μακριά αχτένιστα μαλλιά πέφταν λιγδιασμένα δαχτυλίδια στο μέτωπο. Τα τράβηξε απ' τα μάτια και τέντωσε το αυτί.

«Πιάψτε» μας έγνεψε. «Δεν είμαστε καλά» είπε κι έδειξε μπροστά με το δάχτυλο.

Από μακριά ακούγονταν σβησμένες φωνές. Ο καπετάνιος έβγαλε τα κιάλια και κοίταξε με προσοχή. Κάτω η γυμνή γη της κατηφοριάς έσβηνε σε μια χαράδρα γεμάτη πλατάνια και ρείκια. Από την αντικρινή όχθη ξεκίναγε ένα μονοπάτι με κυπαρισσότοιχο, που λόξευε και οδηγούσε σ' ένα μεγάλο ψήλωμα. Τα μάτια του σταμάτησαν στην κορφή. Τρεις φαντάρει είχαν ξετρυπώσει μέσα από τα πευκόδεντρα. Οι σκιές τους απλώνονταν μακριές στον πρωινό ήλιο. Πιο πέρα σκηνές και δεμένα μουλάρια. Στα ριζά του λόφου, από την πλευρά των αντιπρανών, είχε κατασκηνώσει ένας λόχος του κυβερνητικού στρατού.

Ο καπετάνιος είπε πως κάναμε λάθος που σταματήσαμε πάνω στη φαλακρή πλαγιά. Κατέβασε τα κιάλια που κρέμονταν από το λαιμό και τα 'κλεισε στη θήκη. Μα αν κινάγαμε τώρα, θα μας έπαιρναν χαμπάρι. Η γη είναι γυμνή, συμπλήρωσε. Συρθήκαμε με την κοιλιά πίσω από μια συστάδα βράχων και λουφάξαμε. Ζεμάταγε ο ήλιος. Στο μέτωπό μου ο ιδρώτας κύλαγε στα φρύδια. Μα δεν μπορούσαμε να κάνουμε κι αλλιώς. Κάποια στιγμή ο Χριστόφορος, ένας κοντούλης αγρότης που τον έλεγαν και Ζαβό, σκούνηξε με το κοντάκι τον Ζιώγα, που μουρμούριζε να σωπάσει. Αφουγκραστήκαμε με προσοχή. Σε λίγο ένας σκύλος ανέβαινε στην ανηφοριά και γάβγιζε τα ίχνη μας. Στο κατόπι του ένας φαντάρος. Σαν πεταλίδες κολλήσαμε στο βράχο. Δε βλέπαμε. Μα ξεχωρίζαμε το τριξίμο της αρβύλας στο χορτάρι. Τα βήματα ζύγωναν. Πάγωσε το αίμα μου. Μύριζε άγρια μέντα κι ένα μπαμπακωτό άσπρο σύννεφο ξεμάκραινε στον ουρανό.

Ο καπετάνιος μάς κοίταξε σιωπηλά κι έφερε το δάχτυλο στα χείλη. Όπλισε μαλακά και σημάδεψε το φαντάρο. Έκλεισα τα μάτια. Με τον πυροβολισμό διπλώθηκε στα δύο κι έπεσε με έναν ξερό γδούπο στο χώμα κουτροβαλώντας σαν βαριά πέτρα στην κατηφοριά. Η τουφεκιά ακούστηκε αναδιπλασιασμένη στην αντικρινή πλαγιά. Μετά ξανασημάδεψε το σκύλο, που ούρλιαζε αλλοπαρμένος.

Βάλαμε τα πόδια στην πλάτη. Με μια ανάσα και την ψυχή στο στόμα φτάσαμε στο φρύδι της κορφής. Πίσω μας οι όλμοι και οι ριπές από τα πολυβόλα του λόχου ξεσήκωναν τον τόπο. Χυθήκαμε στην πίσω πλευρά και πήραμε τον γκρεμοκατήφορο. Σε λίγο ο στρατός έπιασε την κορφή της Αετομηλιάς που

είχαμε αφήσει. Βούιζαν στ' αυτιά μας οι ριπές. Μετά από ώρα οι πυροβολισμοί μάκρυναν. Σαν φτάσαμε πάλι στην Κομμένη Πέτρα, χαθήκαμε στα ευλογημένα πεύκα. Κρυφτήκαμε σ' ένα λαγκάδι και κουρνιάσαμε σε κάτι βαθιά γούπατα.

Από ορίζοντα σε ορίζοντα, φεγγάρι στο φεγγάρι σε μια πορεία γεμάτη ενέδρες, στρατό και παρακρατικούς. Οι τελευταίοι των τελευταίων του Εμφυλίου θα παραδοθούν ή θα εξοντωθούν με τις αλλεπάλληλες προδοσίες, όταν ο φόβος γκρεμίζει τις αδύναμες ψυχές. Η ελπίδα του οράματος, η πατρίδα, η επανάσταση, το μίσος και η επιθυμία για εκδίκηση, το αίμα και ο θάνατος στρώνουν τη λάσπη στο θέατρο του πολέμου. Ένα παιχνίδι χωρίς όρια ανάμεσα στη δύναμη της θέλησης και τις παγίδες της ιστορίας που μετατρέπουν τους πρωταγωνιστές του δράματος σε μια ασήμαντη χαρακιά στο άγριο σκηνικό της βορειοελλαδικής ενδοχώρας.

Το μυθιστόρημα αποτελεί, μαζί με το *Όνειρο του Οδυσσέα* και την *Πόλη χωρίς Θεούς*, το τρίτο μέρος μιας τριλογίας που συμπεριλαμβάνει στο χρονικό άνωμα της αφήγησης την Ελλάδα του Εμφυλίου, της Μεταπολίτευσης και την Ελλάδα της κρίσης.

ISBN: 978-618-03-3530-9

9 786180 335309
ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 83509

metaixmio.gr

